

TALLINNA POLÜTEHNIIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADIKOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 13 (2172)

Reede, 15. aprill 1988

Hind 2 kop.

TPI NÕUKOGUS

Esimese päevakorra punktina, nõukogu, kuulunud ära UTÜ Nõukogu esimehe dotsent M. Loitve ettepanekud ja nõukogu liikmete arvamused,

OTSUSTAS:
soovitada esitada 1988. a. üliõpilaste teaduslike tööde üleliidulisele konkursile alljärgnevad tööd:

Automaatikateaduskond

Automaatika kateeder
1. Monika Perkmann (V kursuse üliõpilane) «Kõneväljund programmeerimissüsteemile MIKRO-PRIZ»
Juhendaja: v. õp. A. Kalja.

Ehituskonstruksioonide kateeder

2. Hannes Rohlin (V kursuse üliõpilane) «Telkkatuse töö eksperimentaalne uurimine»
Juhendaja: dots. K. Öiger.

Keemiateaduskond

Füüsikalise keemia kateeder
3. Tarmo Ahven (1987. a. diplomand) «Polüparafenüleenü süntees ja omaduste uurimine»
Juhendaja: dots. A. Öpik.

Orgaanilise ja biokeemia kateeder

4. Epp Piir (1987. a. diplomand) «Polüetüleenü jäätmete utiliseerimisvõimaluste uurimine»
Juhendaja: dots. E. Piiraja.

5. Natalja Holstinina (1987. a. diplomand) «Söödavalgu mikrobioloogilise tootmise tehnik»
Juhendaja: van. teadur T. Palm.

Majandusteaduskond

Ehitusökonomika kateeder

6. Kea Laurand (1987. a. diplomand) «Nõmme metsapark-elamurajooni tehniline seisund ja selle moderniseerimisperspektiivid»
Juhendaja: dots. Ü. Rooma.

Raamatupidamise kateeder

7. Nikolai Kijatkin (V kursuse üliõpilane) «Informatsioonitöötlamine uue töötasusüsteemi juurutamise tingimustes»
Juhendaja: dots. H. Kaju.

Tööstusökonomika kateeder

8. Jelena Trumpikas (1987. a. diplomand) «Tallinna atmosfääriõhu saastamise kahju majanduslik hinnang»
Juhendaja: dots. J. Fominõh.

9. Irina Nazarova (1987. a. diplomand) «Palgakorralduse täiustamine masinatehases»
Juhendaja: dots. J. Tamberg.

10. Irina Sajenkova (1987. a. diplomand) «Ladude organiseerimine täiustamine vabariiklikes varustusorganisatsioonides»
Juhendaja: v. õp. E. Kaps.

Mehaanikateaduskond

Masinaehitustehnoloogia kateeder

11. Ermi Peets (V kursuse üliõpilane) «Rakiste automatiseeritud projekteerimise»
Juhendaja: dots. R. Mesila.

Energeetikateaduskond

Soojusenergeetika kateeder
12. Svetlana Dmitrieva (1987. a. diplomand) «Põlevkivituha tükisuuruse ja ainelise koostise muutumine piki katla gaasitrassi»
Juhendaja: dots. L. Oispuu.

Elektriamite kateeder

13. Mihhail Nadein (1987. a. diplomand) «Sulametalli kulumõõtja valurobotile»
Juhendaja: elektriamite tööstusharulabori sektori juhataja E. Pettai.

14. Argo Laanemaa (1987. a. diplomand) «Kulgelektriamite numbriline juhtimissüsteem»
Juhendaja: elektriamite tööstusharulabori teadur A. Relvik.

Teiseks märgib õpetatud nõukogu, kuulunud ära ühiskondlike erialade teaduskonna senise dekaani dotsent G. Sootla ettekan-

de:

1986/87. õppeaastal toimus ÜET-s õppetöö 10-1 erialal, kus osales 585 üliõpilast ning ühiskondliku eriala omandas 138 üliõpilast. Esiletõstmist väärib Noore Juh Kool (Juhtide Klubi) ja kunstistuudio tegevus. Regulaarselt toimuvad noore lektori seminar-laagrid ja lektori kursused. 1987. aastal atesteeriti esmakordselt viis lektorikooli õpetajat ühing «Teadus» lektoreiks.

1987. a. sügisel moodustati ÜET nõukogu, kuhu kuuluvad teaduskondade esindajad. Võrreldes teiste ENSV kõrgkoolidega on TPI tulemused tagasihoidlikud. ÜET ei ole veel leidnud oma kohta instituudi struktuuris ja tegevuses, tema koostöö profiileerivate teaduskondade, kateedrite ja ühiskondlike organisatsioonidega ei ole vajalik tasemel.

Arvestades ÜET senist tööd ning ENSV Kõrgharidusministeeriumi kolleegiumi 26. nov. 1987. a. otsust, TPI õpetatud nõukogu otsustas:

1. Ühiskondlike erialade teaduskonna nõukogul (esimees Ülle Alabert):

○ Koos profiileerivate teaduskondade ja ühiskondlike organisatsioonidega töötada välja ÜET arengu üldkonseptsioon, võttes arvesse kõrgkooli uutmisega seotud muudatusi ja TPI spetsiifikat.

○ Koos parteikomitee, ELKNÜ TPI Komitee ja üliõpilaste ametiühingu komiteega töötada välja meetmed aktiivsemate üliõpilaste, samuti juhendavate õppejõudude ja ÜET dekaani nii materiaalse kui moraalse stimuleerimise süsteemi täiustamiseks.

○ Jätkata ENSV Kõrgharidusministeeriumi kolleegiumi otsuses 26.11.1987. a. märgitud ülesannete täitmist, konkreetseid neid vastavalt TPI spetsiifikale ja vajadustele. Täitmise tähtaeg on 30. sept. 1988. a.

ÜLIÕPILASTEADUSE ESIMESTEST SAMMUDEST

Esimeste sõjajärgsete aastate üliõpilaskond erines paljuski praegusest. Oli otse koolipingist tulnud, sõjaväest demobiliseeritud, repatrieeritud jne. Kümneaastane või suuremgi vanusevahe kõrvuti istuma sattunud tudengite vahel oli tavaline asi. Paljud käisid ühtaegu tööl (õhtuti, öösel), kuigi olid statsionaarsed tudengid. Teadmised niisugused nagu nad kellelgi olid. Sõjaväest tulnud pidid tõsiselt pingutama, et matemaatilistes ainetes teistega, kellel koolikursus veel hästi meeles, sammu pidada.

Kõrgel järjel oli üliõpilaselu, mis kulges küll esialgu plaanitult ja isevoolu, see-eest aga väga elavalt ja mitmekülgset. Korraldati kantuseõhtuid ja iga laadi muid koosviibimisi. Istuti hulgi «Feischneris» (praegu «Tallinn»), mis oli tollal tegelikult üliõpilaskohvik (alkoholita) ja targutati tundide kaupa elust-olust, teadusest, kirjandusest, kunstist, filosoofiast. Alatised kohvikulälised olid ka õppejõud. Matemaatikaprofessor **Albert Borkvell**, geograafidotsent **Leo Tiik**, majandusajaloo õppejõud dotsent **Bernhard Veimer**, vene keele lektor **Bernhard Linde** jt. istusid vaata et iga päev või vähemalt üle päeva kohvikus, kus toimus oluline osa sellest, mida praegu nimetatakse ametlikult üliõpilaste kasvatamiseks, individuaalseks läheneamiseks üliõpilastele jms.

Arvan, et just tolles Toompea nõlval asuvas kohvikus tekkis meil ka mõte organiseerida midagi majandusteaduse vestluskubi või ringi taolist. Oli omamoodi loogiline, et see sai mingiks auditooriumiväliseks järjeks dotsent **Leo Tiigi** majandusgeograafia loengutele. Majandusgeograafial oli neil aastail majandusteaduskonnas tähtis koht. Seda loeti kolm semestrit — esimene semester maailma, teine Nõukogude Liidu ja kolmas Eesti majandusgeograafiat. Tänu L. Tiigi eruditsioonile kujunes see heaks entsüklopeediliseks sissejuhatusseks majanduse tegelikkuse tundmise, ent ka Eesti majandusega seotud teaduslikesse probleemidesse. See kõik oli midagi väga konkreetset ja elulist võrreldes näiteks poliitilise ökonomiaga, mida loeti tollal väga primitiivsel tasemel ja teadusekauges vaimus.

Olime igatahes juba oma ringis mitu sisukat töökoosolekut maha pidanud — arutanud mitmeid Eesti majanduse taastamise ja arendamise probleeme — kui saime teada, et Nõukogude kõrgkoolides peaks selline teadusalane isetegevus toimuma õigupoolest üliõpilaste teaduslikuks ühinguks nimetatava organisatsiooni raames.

TPI ÜTÜ 40

Organiseerusimegi siis UTÜ majandusprobleemide ringiks ja jätkasime tegevust endises vaimus. Suuremaid üritusi oli 1947. aasta juunis korraldatud bussimatk Põhja-Eestisse ja põlevkivirajooni.

Aja vaim dikteeris idee tutvuda vanemate vennasvabariikide kõrgkoolide kogemustega üliõpilaste teadustöö korraldamisel. Olin üks kahest tudengist, kes sel eesmärgil 1948. aasta kevadel Leningradi komandeeriti. Teine komandeeritu oli minu kursusekaaslane (praegu KTI kateedrijuhataja dotsent H. Jalasto). See oli minu elu teine sõit Venemaale — esimest korda käisin 1947. aastal üliõpilaste ametiühingu ekskursioonirühma koosseisus Moskvas — ja esimene teaduslik komandering. Muljed olid rabavad ja sügavad nii Leningradi linnast kui ka ülikoolist ja meitsainstituudist — kahest kõrgkoolist, kus kuulduste järgi pidi olema mõndagi UTÜ tööst õppida. Tegelikult kujunes küll välja nõnda, et rääkisime rohkem sellest, mida olime ise teinud. Meie võõrustajad aga näitasid meile suupäraselt linna ja selle ajaloolisi vaatamisväärsusi. Minule tekitas erilise mulje ülikooli 100 meetri pikkune koridor, mida pidi kõndides nimetati nagu muuseas maailmakuulsusega teadlaste nimesid, kelle endistest kabinetidest parajasti mööduti. Tulime sellelt komanderingult tagasi kindla teadmisega, et vähemalt UTÜ töös pole TPI Leningradi kõrgkoolidest maha jäänud, vaid pigem ette jõudnud.

Majandusprobleemide ringi töökoosolekute meenub millegipärast kursusekaaslase ja praeguse akadeemiku R. Hagebergi ettekanne Eesti teadusevõrgu ja liikuse korraldamisest. Sellest ettekandest ja sellele järgnenud arutlustest koorus kuidagi isenesest välja mõte, et teed on maastikus palju püsivamad kui mis tahes hooned või terved asulad, ehkki muidu võiks argimõtlemisi arvata, et nad on midagi teisejärgulist, kutsutud üksnes asulaid omavahel ühendama.

Juba UTÜ tegevuse esimestel aastatel pandi alus ka igaaastastele konverentsidele, mille kohta avaldati trükitud kavvad. Kui neid kavu nüüd aastate tagant taas sirvida, hakkab silma, et omal ajal UTÜ konverentsidel esinenud tudengite seas oli üllatavalt palju neid, keda võib praegu pidada üldtuntuiks kas teadlaste või silmapaistvate praktikutena. Eks viija see vähemalt kaudseks nn. üliõpilasteadusega tegelemise mõttekusele, nii vähenõudlik ja tagasihoidlik kui see oma eesmärgiselt ka esialgu võib näida.

UNO MERESTE
ÜTÜ aktivist aastaist
1946—1950

ÜTÜ-ST MEHAANIKA-TEADUSKONNAS

Kui UTÜ tegevus on TPI-s ametlikult kestnud juba üle 40 aasta, siis teaduskonna UTÜ teadusliku juhendaja amet kutsuti ellu alles 1966. aastal. Mehaanikateaduskonnas on seda ametit ühiskondlikus korras pidanud seni kuus õppejõudu. Esimeseks teaduskonna UTÜ teaduslikuks juhendajaks sai praegune tööpinkide ja instrumentide kateedri dotsent **Gunnar Grosschmidt**, kes siis koordineeris, suunas ja aruandles üliõpilasteadust aastail 1966—1968. Temale järgnesid:

◆ aastail 1969—1973 praegune tööpinkide ja instrumentide kateedri juhataja, dotsent **Jüri Papstel**

◆ aastail 1974—1975 endine masinaelementide kateedri dotsent **Lembit Mere**

◆ aastail 1975—1976 praegune masinaelementide kateedri dotsent **Heino Arumäe**

◆ 1977. aastal praegune masinaehitustehnoloogia kateedri dotsent **Jüri Riives**

◆ 1978. aastast kuni käesoleva ajani autokateedri dotsent **Tavi Nirk**.

Sirvides viimasel 10 aastal TPI-s läbiviidud üliõpilaste teaduslik-tehniliste konverentside programme, saab tõdeda, et selle aja jooksul on:

◆ saanud oma kõneosalust ja väljendusoskust avalikkuse ees kontrollida ning edasi arendada üle 360 mehaanikateaduskonna üliõpilase

◆ tunduvalt kasvanud nooremate kursuste üliõpilaste osakaal konverentsidel osalejate hulgas

◆ 10 või enam üliõpilase juhendamisega hakkama saanud järgmised meie praegused teaduskonna kateedrite dotsendid: **P. Kulu**, **T. Tiidemann**, **T. Pappel**, **J. Tadolder**, **V. Strizak**, **M. Ajaots**, **E. Hendre**, **V. Raadik**, **J. Riives**, **R. Sillat**, **R. Levat**, **R. Varvas** ning

möödunud aastal manalasse varisenud autokateedri vanemõpetaja **J. Mäekask**

◆ masinaelementide ja masinaehitusematerjalide sektiooni juhendajateks olnud üheaegselt praegused masinaelementide kateedri dotsent **Heino Arumäe** ja metallide tehnoloogia kateedri juhataja, dotsent **Priit Kulu**; peenmehaanika sektiooni juhendajaks praegune peenmehaanika kateedri juhataja, dotsent **Maido Ajaots**; masinaehitustehnoloogia sektiooni juhendajateks vaheldumisi praegused masinaehitustehnoloogia kateedri dotsent **Jüri Riives** või assistent **Juhan Anvelt** ja autosektiooni juhendajaks autokateedri dotsent **Tavi Nirk** (Jätkab 2. leheküljel)

TÖÖSTUSRINGIST TPI ÜTÜ TÖÖSTUSÖKONOOMIKA RINGIKS

◆ kõik teaduskonna lõpetanud ja teaduskonda tööle jäänud noored insenerid olnud vana ÜTÜ-lased, kes on vähemalt korra või isegi mitu korda esinenud oma ettekannetega konverentsidel. Seega on ilmne, et ÜTÜ-l on oma osa täita spetsialisti kujunemisel teadlaseks ja õppejõuks.

Konverentsidel esinejate hulgas (jällegi viimase 10 aasta lõikes) kirjutasin välja järgmised mehaanikateaduskonna lõpetanud insenerid, kes praegu töötavad TPI-s: Väino Liiman — pulbermetallurgia teadusliku laboratooriumi teadur; Jaan Tamm — autokateedri vanemõpetaja, tehnikakandidaat (1987); Mart Tamme — peenmehaanika kateedri aspirant; Ülo Kannelmäe — tööpinkide ja instrumentide kateedri assistent; Heino Möldre — kulumise ja dispergeerimise protsesside laboratooriumi nooremteadur; Ado Pallase — masinaelementide kateedri nooremteadur; Jaanus Halling — metallide tehnoloogia kateedri assistent; Andres Sarri — teadusosakonna kontroll-mõõteriistade talituse juhataja; Peeter Kuus — masinaehituse tehnoloogia kateedri laboratooriumi juhataja; Riho Ellermaa — masinaelementide kateedri aspirant; Jüri Lavrentjev — autokateedri vanemõpetaja; Priit Põdra — peenmehaanika kateedri vaneminsener; Pavo Zopp — autokateedri assistent.

Üleliidulise konkursi medalid on pälvinud:
1978. a. M. Straž — juhendaja dots. T. Nirk
1979. a. R. Münt — juhendaja dots. T. Nirk
1985. a. P. Kuus — juhendaja dots. A. Kimmel.

Üleliidulise konkursi diplomid on pälvinud:
1978. aastal E. Väljaots — juhendaja van. õp. Mäekask
1981. aastal A. Pallase — juhendaja prof. I. Kleis
1982. aastal S. Kuzmin — juhendaja dots. M. Stšeglov
1982. aastal V. Liiman — juhendaja dots. A. Ritso
1984. aastal J. Lavrentjev — juhendaja ass. M. Lepik
1985. aastal D. Lavrov ja I. Lavrova (ühistöö) — juhendaja dots. V. Reedik
1986. aastal A. Toomel ja V. Rimmel (ühistöö) — juhendaja dots. T. Nirk.

Üleliidulistel konkurssidel saadud autasudest on mitte vähem hinnatud ENSV TA poolt iga kolme aasta tagant üliõpilastele jagatavad tehnikateaduste aastapreemiad, mille on pälvinud 1979. a. E. Väljaots ja 1982. a. V. Liiman.

Detsent Jüri Riiवेशe (teaduskonna ÜTÜ teaduslik juhendaja 1977. a.) nimel lisan, et 1977. a. tegid TPI üliõpilaste teaduslik-tehnoloogilise konverentsi esinemise oma juba nime praegu teaduskonnas töötavad: Igor Petuhhov — masinprojekteerimise laboratooriumi teadur, Engo Väljaots — autokateedri vaneminsener ja Juhhan Anvelt — masinaehituse tehnoloogia kateedri assistent.

Lõpetuseks lisan omapoolsed vabandused teaduskonna kolleegidele, kellele on tundunud, et ma olen neile ÜTÜ küsimustes tüütult peale käinud ja suurimad tänusõnad kõikidele kolleegidele, kellel on jätkunud soovi ning energiat üliõpilasteadusel õlga all hoida. Jõudu edaspidiseks!

Üliõpilastele soovin aga edu üliõpilasteaduses kaasaloomiseks ning head õnne juhendaja leidmisel, kes kergendaks teile uksepaotamist päristeadusesse.

T. NIRK
autokateedri dotsent,
mehaanikateaduskonna
ÜTÜ teaduslik juhendaja

TPI ÜTÜ Nõukogu moodustamise ajaks 1947. a. lõpus oli majandusteaduskonnas käima pandud juba mitu huvialaringi. Rahanduse ja kaubanduse ringid siirdusid koos erialakateedritega aastail 1952—54 Tartu ja tegutsesid edukalt TRÜ majandusteaduskonnas. Tööstusring (tööstusökonomika ÜTÜ ringi esialgne nimi) asutati professor Arkadi Rannese initsiatiivil aktiivsete tööstuse eriala üliõpilaste kaasabil 25. aprillil 1947. a. Asutamiskokkoleku sõnavõttu märkis A. Rannes, et tööstusring toob kasu üliõpilastele, kes tunnevad huvi tööstuse vastu. Ringi kaudu on üliõpilastele võimalus astuda lähemasse kontakti meie areneva tööstusega. Asutamiskokkolekul valiti ringi juhatus ja jaotati ametid. Esimeseks esimeheks sai IV kursuse üliõpilane Endel Soo, tema asetäitjaks samalt kursusest Arnult Reinsalu ja sekretäriks Vello Talts, kes siis tegi teist kursust. Ametita liikmeteks jäid professor Arkadi Rannes ja assistent Alfred Poom. Enamik nimetatuid on tänaseks juba manalasse varisenud.

Pärast ÜTÜ põhikirja kehtestamist hoogustus ÜTÜ Nõukogu tegevus tunduvat. Seejuures ka siin hoidsid valitsusohje kindlalt enda käes üliõpilased. Nõukogus olid esindatud kõik teaduskonnad. Tolleaegse Nõukogu tegevuse uurimine väärrib senisest suuremat tähelepanu, sest ta iseloomustas tõelist tudengite omavalitsust.

Sama suund valitses ka erialaringides. Näiteks, tööstusökonomika ringi eesmärgiks oli üliõpilaste iseseisva teadusliku töö arendamine, tutvumine tööstustevõtete tehnoloogia ja tegevusega, diskussioonide korraldamine erialaseid teadmisi süvendavate referaatide arutamise käigus. Viimaste hulka kuulusid ka ringidevahelised koosolekud, mis kujunesid eriti viljakateks, arvatavasti just selle tõttu, et mõtte algatajateks olid üliõpilased. Ürituste reklaamimisel kasutati omateada teravmeelset, tolle aja kohta mõningal määral isegi riskantseid võtteid. Nii, näiteks, korraldas tööstusökonomika ring koos masinaehituse tehnoloogia ringiga 1949. a. diskussiooni teooria põhimõtete kasutamise kohta tänapäeval. Vastaval reklaamiplakatil oli suurte tähtedega maalitud «Kumardume Taylori ees» ja selle lõpus tillukene küsimusmärk. Pärast seda kui plakat oli päev otsa kohtu tänava õppekorpuse vestibüüli rippunud, tuli aga vastava märkuse peale väike viigileheke viis korda suuremaks maalida, et rõhutada printsiipselt negatiivset hoiakut hiigi väljapressija suhtes.

Kaasaja tudengitele võib olla pakub huvi seegi, et kellelegi ei tulnud mõttessegi korraldada ringi koosolekuid ega ka ÜTÜ konverentsi töö ajal. Oli täiesti endastmõistetav, et nad pidid toimuma väljaspool seda. Hästi on meeles I ÜTÜ konverentsi tööstusökonomika sektsiooni koosolek 1949. a. kevadel, mis algas kell 17 ja siiski oli kohtu 4 kõige suurem auditoorium rahvast tulvil — peamiselt tudengid, aga ka palju külalisi ettevõtetest. Küsimusi ja sõnavõtte tuli just üliõpilastelt. Arvatavasti tuleks taastada endine kord — olgu sektsiooni koosolekul kas või ainult 10 inimest, kuid asiast tõepoolest huvitatuid.

Tööstusökonomika ringi liikmed (õige paljud neist Suure Isamaasõja läbi teinud) rakensid aktiivsesse tegevusse. Juba ÜTÜ esimesel sessioonil esineti ettekandega, järgmisel, ÜTÜ 1949. a. konverentsil kuu-

lusid premeeritud hulka üliõpilased Jevgeni Fominõh (praegune dotsent, aktiivne ÜTÜ juhendaja) ja Erich Kuuskman (end. ENSV Plaanimõtte töö ja palga osakonna juhataja). Selle perioodi aktiivsete ÜTÜ-laste hulgaist leiame nüüdse pedagoogikadoktori Ants Kõverjala ja hulgaliselt tänaseks juba pensionipõlve asunud majandusjuhte, nende hulgas kauaaegne TPI haldusprorektor Harri Eesmaa (surn. 1986).

1950/51 õppeaastast alates kannab ring praegust, ÜTÜ tööstusökonomika ringi nime. Korraldati ümber ringi töö, loobuti individuaalsetest pisiülesannetest ja alati mitte küllalt huvi pakkuvatest referaatidest. Uueks uurimistöö vormiks sai brigadiline vorm, mille eesotsas vanema kursuse üliõpilasest brigadir ja kateedri õppejõud-juhendaja. Üheks teadusliku uurimistöö komplekssemaks sel ajal oli tööviljakuse tõstmise reservide uurimine ENSV tööstuses. IV üliõpilaste teaduslikul konverentsil esitati selle põhjal kolme brigadi ettekanded. Teemad lahendajate ja konverentsil esinejate nimekirjas näeme üliõpilasi Raoul Üksvärav, Arnold Valma, Ivar Jõerüüt, Virve Abbi (Garina) ja palju teisi, kellest kujunesid vabariigi silmapaistvad majandusteadlased ja majandusjuhid.

Kalle, dotsent Jaak Tamberg.
Varasematest ÜTÜ-lastest, tööstusökonomika ringi aktivistidest professor Raoul Üksvärav on nüüd majandusteaduskonna üheks alussambaks, majandusdoktor Rein Otsassoni tuntakse ENSV TA Majanduse Instituudi energiise juhina, majandusdoktor Madis Habakuk on kvalifikatsiooninstituuudi kateedrijuhataja, majanduskandidaat Jaak Leiman sama instituudi direktor. Palju nimesid jääb siin nimetama «TP» piiratud ruumi tõttu. Hilisemad tööstusökonomika ringi liikmed on oma töödega jõudnud ka väljaspool NSV Liidu piire (SDV — Priit Kolbre, Anne Randmer jt.). Ringi liikmed on vabariikliku ÜTÜ preemiade kõrvalt teeninud üleliidulist tunde diplomite ja medalite näol. Töö jätkub!

J. TOOMASPOEG
dotsent
J. FOMINÕH
dotsent

PIGEM VÄHEM

Nagu kõik muu maailmas, nii on muutunud ja muutub ka üliõpilaste Teaduslik Ühing. Olen vahel mõtisklenud ühingu arenguteede üle, kasutades seejuures aastate perspektiivi hülvesid (niisiis tagantjärele tarkusega).

Oma algaastail ühendas ÜTÜ suhteliselt väikesearvuist entusiastide ringi. Kui lehitseta omaaegseid konverentsiprogramme, siis on näha, et paljudest kujunesid arvestatavad teadlased või teaduse organisatorid. Oli loomulik, et üliõpilasühingu eesotsas seisid üliõpilane (kellele siiski nõuandjaks oli õppejõud teaduslik juhendaja). Tuleb meelde, milise fantastiliselt initsiatiivikülilase organiseerimistöö tegi 1950-ndate aastatel ÜTÜ esimehena ära hilisem uurimis-instituudi direktor Olaf Terno.

1960-ndate aastate algusest hakkas vaateviis ÜTÜ-le muutuma. Tagasivaates näib, et uus vaateviis sisaldas juba järgneva stagnatsiooniperioodi elemente. Hakati tähtsustama teaduse rolli meie probleemide lahendamisel (õigesti!), kuid praktilist tegevussuunda nähti teadusega tegelevate isikute

ringi suurendamises (mitte aga teadlaste kvaliteedi või nende töötajate parandamises). Algul hakkasid kõlama üleskutsed, et teadustööga oleks hõlmatud üha rohkem üliõpilasi, aastatega kerkis aga nõue kaasa tõmmata praktiliselt kõiki üliõpilasi. Ikka eesmärgiga tõsta meie teaduse potentsiaali.

Selle perioodi algul oli säilinud ÜTÜ vana organisatsiooniline struktuur. Mul oli meeldiv koostöö ühingu kahe energilise esimehega — praeguse kateedrijuhataja professor Jüri Kannu ja tehnoloogiaüri «Mainor» direktori Ülo Pärnitsaga. Uute seisukohtade realiseerimine nõudis aga nii sisulisi kui ka organisatsioonilisi muutusi ÜTÜ tegevuses.

Organisatsiooniliselt sellise üliõpilasmasse (ja instituudi allüksusi) haarava masinavärgi käivitamine ja käigus hoidmine polnud enam mõeldav üliõpilase ühiskondliku tööna. Ja nii asus 1963. aastal ühingu esimehe kohale noor õppejõud, praegune kateedrijuhataja professor Arvo Ots.

Sisuliselt tuli lahendada küsimus kõiki üliõpilasi haaravatest tegevusvormidest. Raskest seisis selles, et üldteada tuli märgatav osa üliõpilastest kehvasti toime oma otseste õppeülesannetega, rääkimata juba teadustööst. Nendes tingimustes hakkas üha suuremat osatähtsust omandama referaatide koostamine.

Sellele suunale tagasi mõeldes ei saa eitada, et igal aastal kirjutati rida korralikke referaate, mille autorid avardasid oma silmaringi ja süvendasid teadusküsi. Kuid üldise massilise refereerimisega olid seotud ka märgatavad negatiivsed ilmingud. Keskmise referaadi autor võis omandada mulje, et teadus mugav tegevusala, mis seisneb võraste mõtete osavas kopeerimises. Sellise mulje kinnistumine on ilmselt kahjulik.

Aja jooksul on minus süvenenud veendumus, et ÜTÜ ei peaks püüdlema esinduslike protsentide poole. Nagu see kogu aeg on olnud, nii peaks teaduslike huvilistele olema avatud juurdepääs meie instituudi teadustöö läbetele ja neile tuleks kindlustada korralikud töötingimused. Sellest saavutaksime suuremat reaalselt kasu kui energia kulutamisest töövormidele, mille eesmärgiks on vaid meeldivad protsendid.

U. RAUKAS,
dotsent, TPI ÜTÜ teaduslik juhendaja 1960—1963

ÜHE TEGEMISE ÜPITAMISEST

Töötajatel mistahes hierarhias ei ole tegelikult suurt midagi ebakompetentsuse vastu; ...
(Laurence J. Peter ja Raymond Hull, Peteri printsiip)

Stagnatsioonija VALMIS-MÕISTUSE arvates oli SÜSTEEM muidugi valmis. Vähe-malt kõiges OTSUSTAVAS ja PÕHILISES. Ma räägin tudengiteaduse ÜTÜ-süsteemist ja täpsemalt ainult selle «ühiskonnateaduslikust» osast.

Niisiis, midagi polnudki vaja teha peale ADMINISTRATIIVSETE VALMISLAHENDUSTE usina evitamise: üliõpilaste JAOKS oli hoolitsevalt loodud peaaegu-nende-päris-oma TEADUSLIKULT organiseeritud TEADUSLIK ÜHING. VASTUTAMA pandi loomulikult õppejõud, kateedrivolinikud, kateedrijuhatajad, prodekaanid, dekaanid, pro- ja päris rektorid. Õppejõududele käidi kõvasti pinna peale — kas juhendad või... nende tööplaannarannetes TEKITATI tabel: mitu nn. SINU tudengit on AUHINNATUD. Kateedrid seati PINGERITTA; dekaanid

ja prorektorid hoidsid selle koha pealt KÄTT professionaalselt PULSIL, et ÜTÜ-LÕIK kõikides ARUANNETES MAJALE häbi ei teeks (40 ringi! 2000 ÜTÜ-kat!).

ERGO: ADMINISTRATIIV-SELT KOHUSTUSLIK oli ja on siiani kogu see KONGLOMERAAT: ühing, nõukogud, konkursid, konverentsid, diplomid, preemiad ja kindlasti PABERID, PABERID, PABERID, kõik ETTE KIRJUTATUD, kõik TÄITMISEKS.

AGA ikkagi oli ja on nii, nagu sageli ikkagi oli ja siiani on: ÜHEL poolusel ADMINISTRATIIVNE SURVE pluss ENTUSIASTID ja konjunktur-štikud, teiselt — õppejõudude-üliõpilaste INERTNE ENAMUS, kes lausa masohhistliku rõõmuga valmis end VITSAVÄÄRILISEKS tunnistama, et ainult RAHULE JÄETAKS.

EI JÄETA, sest ORGANISATSIOON on SEATUD ja KUTSUTUD suhteid kinnistama ja JUHTIMA, suhted aga PEAVAD olema TEGEVUSVAHETUSE vormid. Mis sest, et õieti pole ei seda subjekti, KES vahetaks, ega seda tegevust, MIDA vahetada. Kui pole HUVIGI vahetada, aga PEAB, siis võib sugeneda ja sugenebki tegevuse TOREDAID kvasi-, pseudo- ja paravome, mida mõnusat STIMULEERITAKSE (vt. Teatmik üliõpilasele, 1985, lk. 17, alt 11-nes rida jj.).

Õppejõud kogeb veelkord, et VÕIMU tuleb respektierida. Ja kui võimu nõudmisel ei saa kohe kuidagi SISULISELT täita, jääb KOGENULE vähemalt kaks teed: esiteks see, mis päästab ülemuste n-õ. kehva võitu korralduste käest nende n-õ. veelgi kehva võitu täitmisega, ja teiseks too tee, millel astudes on väga vähe sellist, mida ei saaks FORMAALSELT teha.

Seda kaksikteed sammutak-segi. Aga ei ütleks, et EDU-TULT: ühiskonnateaduste TPI konkurssidele esitati 1986. aastal 1244 ja 1987. aastal 1215 tööd (neist äramärgitud — vähemalt 0,05 lisapalli — oli vastavalt 214 ja 154). Kui ühe töö tagasihoidlikuks mahuks arvata 15 lehekülge, siis tuli igal neljalst kateedrikomisjoniist moodunud aastal läbi lugeda üle NELJA JA POOLE TUHANDE lehekülge näiteks tõsist tudengifilosoofiat. Üliõpilane on SUNDAKTIIVNE.

Ja miks ka mitte? Teadustööd kipuvad esitama isegi need tudengid, kelle filosoofiastuudiumi teise ossa mahub mõnikord põllutööde tõttu vaid neli viis loengut ja mitte rohkem seminarõppusi. EGA õppejõudki eriti vastu hakka, kui te mind õigesti mõistate. Nii on HUNDID ülemustesurvest priid ja lambad lausa LAUREAADID.

MIS OLEKS, kui katsuks kõrvale keerata:

— tühistaks mängureegli, mille kohaselt igal õppeaastal peab neljandik üliõpilastest esitama ühiskonnateadusliku töö

— ei trükkis õppejõudude individuaalsetesse tööplaannarannetes eraldi tabelit üliõpilaste teadustöö juhendamise tulemuste kohta, olgu need andmed «muu teadustöö» hulgas

— jätaks ära ÜTÜ aastakonverentsid ja laseks teaduskollektiividel, kus tudeng töö teeb, ise otsustada, millised on vajalikud avalikustamisvormid

— teeks kahe, referatiiv- ja teadustööde konkursi asemel ühiskonnateadustes üheainsa, tudengitöö oma

— jätaks «lisapallide näidistabelist» välja pallid auhinna-tud ÜTÜ tööd.

MIDA VEEL?
P. LAIDO
õppejõud

Häbi tunnista: kevadväsimus või märtsiväsimus on tõesti olemas! Keset tähtsat loengut tuleb uni, peatnaha meelitava ja malbe olemisega sell, patsutab õale ja kutsub ära oma radadele. Keegi kõike teadja soovitus — söö vitamiine. Otsingi purgi süraokollast askorbiinhapet. On lumesulamise ajad — päris rasked ja muutlikud ühele üliõpilasele ja nii juhtubki, et hing ja ihu, aeg ja rahvas vajavad vitamiine...

Naistepäevajärgne tükike töönädalat tõi TPI-majja mitu toredat ettevõtmist. Glehni lossis peeti mahd KULTUURIFOORUM, asja väljamõtlejaks ja tegijaks oli Juhtide Klubi. Publikut oli päris arvukalt, ju siis kultuuriprobleemid on paljudel südames, paljudel tahtmine selles vallas kaasa mõelda. Oigupoolest peab väitma, et praeguses elusituatsioonis on selline tahtmine väga vajalik. Praegu oleme veel õppijad, aga varsti peavad meist tegijad saama, siis peame suurt ja loigevat kupatust nimega elu OMA ideedega toetama. Inseeneri roll Eestimaa kultuuris? Arvan, et see hakkab suurest soovist, suurest ihkamisest tuua halli argiellu uusi värve... So-oh, nüüd küll vist liiga kaunisõnaliseks oma jutuga. Ise olen veel reps, tekkel alles «pandi» pähe. Loodan, et vanematele kursustele kõndides muutun realistlikumaks.

Eestimaal luuakse üha uusi seltse ja muid rühmitusi. Viimase aja sünnitusi: filmiklubide selt, eestirootsi selt, juudi muinsuskaitse selt, Eesti Goethe-selt... nojah, aitab ka. Vahel tuleb suitsu kartus, et kas neid liiga palju ei looda. TPI muinsuskaitseklubil on oma kindel üritus üritada — Glehni lossi park peab oma Kalevipoja kuju saama. Märtsikuu suurendas ilmselt toetajate leeri. Ühest aga oleks ikka veel puudus — teovõimust ja asjalikust EESTIMAA TUDENKONNA HUVE TÕEIJSELT KAITSVAST ÜHENDUSEST. Millal meie, reatipikad, hakkame selleks tegusid tegema!

Eluviimase märtsipäeval «pannaks» (jutumärgid!) automaatikarebastele teklid pähe. Küll seda päeva oli igatsetud. TRÜ, EPA, TPEDI nooremal rahval on omad vormimütsid juba pidulikult kätte antud. Naljakas, et Eesti suurimas kõrgkoolis on teklite kätteandmine nagu tohtu üllatus, nagu üks neljast «täiesti ootamatult saabuvast aastaajast», see mis tol õhtul puudus, olid teklid, need sünnitasime ise makulatuurist, lihtsad ja auväärtusetud maalrimütsikesed. Võib-olla pole meie, repsid, mitte päris õiged repsid, vaid lihtsalt aju ja vaimuvaba seltskond, kes ajalehemütsi alla mahub? On kuidas on, aga sellisel kujul kaotas kogu teklite andmise või ristimise protsessioon oma mõtte. Kust tuleb siis oma, TPI-kooli tunne? Viskan ühe kivi kellegi kapsaaeda, aga kelle...

Sel kevadel sai MEIE tekkel täpselt kolmkümmend aastat vanaks — tähelepanuväärne fakt!

Üks grupivend ütles, et ma kirjutaks midagi garderoobist. Tuled hommikul kooli, aga mantel enam ära ei mahu — ei ole tädikest, kes su riided vastu võtaks. «Iseteenindamine keelatud!» Jah, eks ma varsti kirjutangi... Elu koosneb ikka pisiasjadest, kool algab garderoobist, suured tunded võivad tulla vormimütsist. Nii võib ka kevadväsimust peletada asjaolu, et kusagil kapis on sul purk vitamiinidega. Oh, oleks küll elus neid vitamiine alati võtta... Sellegipoolest: ARMSAD INIMESED, TARVITAGE VITAMIINE!

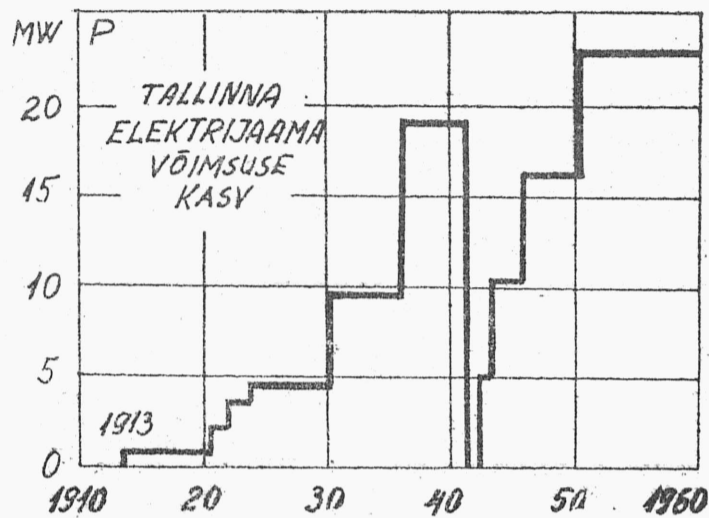
INDREK TREUFELDT
LE-22

TALLINNA LINNA ELEKTRIFITSEERIMINE JA TPI

24. märtsil sellel aastal said Tallinna Elektri ja Tallinna Elektrivõrgud 75. aastaseks.

Esimesed sammud Tallinna tööstuse elektrifitseerimiseks tehti 1882. aastal. Tallinna linna elektrifitseerimise plaane hakati pidama aga alles sajandivahetusel. Praktiiste tegudeni jõuti 1911. a., kui Tallinna Linnavalitsus sõlmis lepingu a/s «Voltaga» elektri jaama elektrilise osa ja linna elektrivõrgu projekteerimiseks. Jaama hoone projekti koostamine usaldati arhitekt G. Schmidtile. Edasi läks asi tänapäeva tempodega võrreldes väga kiiresti: 1912. a. jaanuaris kinnitati projekt, sama aasta mais alustati ehitamist ja juba 24. märtsil 1913. a. alustas elektri jaam tööd. Selleks ajaks oli valmis ka ca 19 km kaabli võrk (sellest 9 km 3-kV kõrgepinge kaablid).

Jaama käikulaskmisel oli tema võimsus 600 kW, üsna varsti jäi sellest väheks. Intensiivne elektri jaama laiendamine toimus 1920—30-ndatel aastatel (vt graafik). Tallinna Elektri jaam kujunes Eesti Vabariigi suurimaks, tema võimsus (19,2 MW) oli ca 1/3 Eesti elektri jaamade tolleaegsest koguvõimsusest. Jaamale kuulus ka kogu Tallinna ja Tallinna ümbruse elektrivõrk.

1941. a. augustis lasti elektri jaam õhku. Jaama taastamine edenes suhteliselt kiiresti, 1950. a. saavutati juba võimsus 23 MW. Oma osa kiire taastamises oli selles, et tänu jaama töötajatele õnnestus vältida jaama õhkimine taanduvate saksa vägede poolt 1944. aastal.

Pärast Kirde-Eesti suurte elektri jaamade valmimist kaotas Tallinna Elektri jaam oma senise juhtpositsiooni, elektritootmine lõpetati ja jaam on praegu Tallinna Soojusvõrgu Ettevõtte osa.

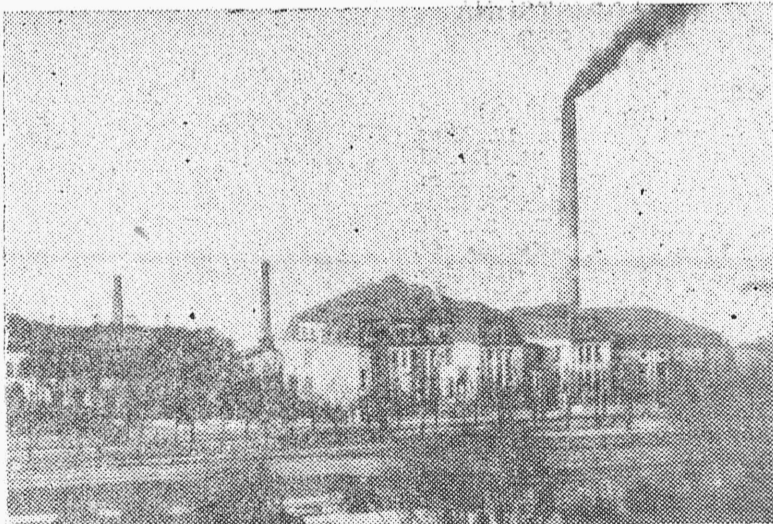
Kogu oma eksisteerimisaja vältel on Tallinna Elektri jaama ja TPI ning tema eelkäijate sidemed olnud väga tihedad.

Elektri jaama esimeseks direktoriks, kelle õul olid peamised jaama ehitamise mured, oli Evald Maltenek, hilisem Tallinna Tehnikumi (TT) õppejõud ja Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ) jõumasinate ja soojusmajanduse professor, TPI soojusenergeetika praeguse koolkonna rajaja.

Elektri jaama laiendamise probleemidega tegeles pidevalt TT elektrotehnika labori juhataja, TTÜ esimene elektrotehnika professor ja esimene elektrotehnika kateedri juhataja Otto Reinvald. Sellest ajast sai alguse ka O. Reinvaldi koostöö Tallinna Elektri jaama kauaaegse abidirektori füüsikadoktor Helmuth Freymuthiga.

H. Freymuthi eestvedamisel võeti elektri jaamas kasutusele mitmed tehnilised uuendused. Näiteks juurutati tema poolt 1930-ndatel aastatel Tallinna tänavavalgustuste telejuhtimine ning arvestite ümberlülitamine kõrgsagedusimpulsside abil. Kahjuks on selle koormustippude vähendamise seotud meetodi praktiline rakendamine ikka veel suureks probleemiks meie praegustele energeetikutele.

H. Freymuth sai O. Reinvaldi töö jätkajaks meie tehnika-kõrgkoolis, olles elektrotehnika kateedri ja labori juhataja aastatel 1940—1944.

Tallinna Elektri jaama arengule on kaasa aidanud ka paljud meie lõpetajad ja seda juba TT algaastatest peale. Näiteks sai TT esimese lennu lõpetajast Jaan Kiltterist Tallinna Elektri jaama hilisem direktor.

Head suhted on jätkunud ka pärast elektri jaama töö lõppu. Praegu on endises masinasaalis ülesseatud meie elektrisüsteemide kateedri 1500-kV impulsspingegeneraator, saali ülejäänud osas avatakse tuleval aastal energeetika muuseum.

TIIT METUSALA

KULTUURIFOORUM TPI-S

...toimus märtsi keskel Glehni lossis Juhtide Klubi algatusel. Esinejaid oli väljastpoolt TPI-d — Ilmar Moss, Vladimir Beekman, Raimund Penu, Arne Mikit, Sirje Endre ja TPI-st õppeprorektor Valdek Mikkal.

Sõnavõttudest: «Kui meist (TPI-st) mõni oluline probleem praegu mõõda käib, siis kultuuri kohta seda öelda ei saa. Panen ette, et täna saaks puudutatud mitte ainult humanitaarkultuuri osa eesti ühiskonnas ja tänapäeval, vaid ka meie tehnikakultuuri asukoht seal. Oleks huvitav kuulda, mida arvavad sellest meie humanitaari esindajad, kes siin kohal on.» (V. Mikkal)

«Kirjanike Liit on eesti kultuuris etendanud kahesugust osa, kõigepealt oma professionaalse tegevusega ja teisest küljest võib-olla sellega, et viimasel paaril aastal on Kirjanike Liit toppinud oma nina igale poole kuhu palutud ja kuhu pole palutud.

Meil on, kahjuks jah, tekkinud teatud lõhe humanitaarkultuuri ja tehnikakultuuri vahel. Kuid meil on küllalt palju ühiseid probleeme, mida me ainult koos saame lahendada. Tuleb tihedini liituda ja likvideerida see vahe, mitte lasta edasi areneda väärasaamal, et põhiliselt rahvuskultuur on humanitaarkultuur. Muidu me kaotaksime olulise osa kultuurist, mis väljendub meie tehnika- ja teaduseinimeste läbi. Arvo Valton, Enn Vetemaa, Jaak Jõerüüt, Mari Saat, kes kõik on TPI-st tulnud — ma loodan, et tehnikast tuleb kirjandusse järelkasvu veelgi, näitamaks seda, et me oleme siiski ühtse kultuuri esindajad.» (V. Beekman)

«TPI olgugi, et mitte humanitaarne kõrgkool on väga humanitaarne oma eluit, oma tegevusest, oma kultuuriaktiivsusest ja ma usun, et annab praegu mõnelegi humanitaarkõrgkoolile vabariigis silmad ette.

Termin tehnikakultuur on vist varane termin. Praegu on kultuuri tehnika tähtsam. Kõikumine on lahendamata tootmise tasandil. Lähemal ajal peame ilmselt ise hakkama mitmete asjade tootmist organiseerima, sest kuskilt loota ei ole. Ilmselt võiks tänasest kohtumisest teha mõlemapoolseid järeldusi.» (I. Moss)

«Tehnikakultuur on kõigepealt meie ümbritseva tehnika täse üldse. Teine oluline aspekt on see, kas me ise võtame osa selle tehnika loomisest. Kolmandaks, sellel tehnikakultuuril peaks olema ka oma filosoofilised kandjad. Me oleme võimelised juhttehnoloogia tegema ja juurutama, aga filosoofiline tagapõhi jääb meil nõrgaks.» (V. Mikkal)

«Lugupidetud vastajad, mis te arvaksite eesti kunsti aka-

deemiast — õppeasutusest, kuhu kuulaksid muusikud, näitlejad, kujustava kunsti viljelejad, balerinid ja ka arhitektid; kust väijafiltjatel oleks naaber-kunstiaala viljelejatega õlatunne, ühine eesti kunsti edasi viimise missioon.» (prof. Ü. Päana)

«Akadeemia, see oleks ikka vägev küll, aga kui palju see meile juurde annab... Minu jaoks ei ole see nii päevselge, et tal oleksid ainult positiivsed tulemused. Pean siiani suureks kahjuks seda, et arhitektuur viidi TPI-st ära kunstiinstituuti. Paljud meie ausehitised on küll ilusasti tehtud, aga halvasti projekteeritud ja kunsti akadeemia ei annaks siin midagi juurde.» (V. Mikkal)

«Teatrilidu kongressil oli selline mõte, et teatrikunsti harud ballett, ooper, draamakunst ja lavakujundus võiks eksperimendi korras tõesti ühe lennu koos teha. Seda toetaksid paljud, ka mõttekaaslased teistest linnadest.» (A. Mikit)

«See kultuuri instituut, mis meil võiks olla, oleks ju üheks algatuslikuks momendiks, mis hakkaks tegelema praegu otsitava ja mitte oleva kultuuri-kontseptsiooniga. Aeg on näidanud, et Pedagoogilise Instituudi võimsus selleni ei küündi. Teaduste Akadeemia tegeleb tähtsamate probleemidega kui kultuur. Nendeni see ei ulatu niisugusel määral kui vaja oleks.

TEEME selle instituudi ja ongi tehtud!» («Kuljuse» kunstiline juht Ü. Luht)

Lõpetuseks esinejalt:

Kultuuril on üks imeline omadus, olla teatud määral konservatiivne ja sellepärast ei saa ükski stagnatsioon, ükski perestroika (mis võivad majanduses anda järski hüppeid) kultuuris seda anda. Ühesõnaga, ma kutsun objektiivselt ajaloolisele mälu, sest kui me tahame homseid sihte õigesti seada, siis me peame väga täpselt ja õiglaselt hindama seda, mis meil täna on, mis meil eile oli.

Arendamata jäi tehnikakultuuri küsimus, aga nähtavasti on meil need valupunktid mujal ja see tehnika polegi praegu kõige haigem koht. Jutt läks ikka sinna, kus on kõige väärtuslikumad kohad ja ma arvan, et ka vabariigi kultuuriühid nägid, et meil mõte liigub ka üldise kultuuri tasandil.

Eesti inimene on teinud ühe väga olulise sammu — ta julgeb nüüd püsti tõusta ja julgeb öelda oma arvamus, nii nagu ta mõtleb. Kui me siit nüüd edasi läheme, siis me võime üht-teist ühiselt korda saata.

Üksikasjalikumalt kultuuri-foorumist TPI-s on võimalik kuulda Eesti Raadio vahendusel 20. aprillil kell 14.05.

ÜLESKUTSE TPI KOLLEKTIIVILE

Eesti Rahva Muuseum ootab taasavamist. Kuid tema hooned Tartus Raadil on veel varemetes.

Ehitusteaduskonna nõukogu arutas muuseumi taas-tamise küsimust 29. märtsil. Üksmeelselt otsustati:

1. Kutsuda teaduskonna peret tegema rahalisi annetusi Eesti Rahva Muuseumi ülesehitamiseks.
2. Pöörduda TPI kollektiivi poole üleskutsega loovutada 1987. a. üleliidulisel sotsialistlikul võistlusel saadud kogu rahaline preemia Kultuurifondile Eesti Rahva Muuseumi taastamiseks.

Ehitusteaduskonna Nõukogu

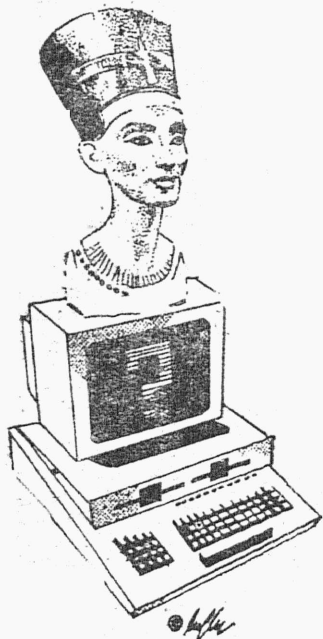
Rahvusvahelisel tervisepäeval, 7. aprillil oli Toompeal ENSV Riiklikus Raamatukogus Tallinna suuremate raamatukogude vaheline viktoriin teemal tervislik toitumine. Seitsmest võistkonnast võitis esikoha TPI Teadusliku Raamatukogu võistkond (Imbi

Kaasik, Anne-Malle Hallik, Meelis Ideon, Jaak Ader) 19,5 punktiga, edestades TPEDI Raamatukogu võistkonda ühe ja Meditsiiniraamatukogu võistkonda 1,25 punktiga. Viktoriini viis läbi A-klubi liider Peeter Liiv.

Soovime õnne soojusenergeetika kateedri aspirandile JÜRI JÕGEVALE, kellele 30. märtsil ENSV TA üldkogu koosolekul anti kätte Teaduste Akadeemia 1988. a. üliõpilaspriemia töö eest «Grafiiditõlmu temperatuurijuhitavuse katseline määramine.» Töö juhendajat Harri Kääri autasustati ENSV TA diplomiga.

EX LIBRIS
RAALIPILGA
JUTA

SUHTLEMISÕHTULE!

Kultus, sula ja stagnatsioon on muutnud inimesed mõneti üksikuks ja pelglikuks, suhtlemisvaegus sunnib neid abi otsima tutvumistalutustest ja -mängudest.

Tallinna Noortealgatuskeskuse «Centrum» klubi «Juta» rahvusvahelise SUHTLEMIS-MÄNGU «NOFRETETE» eestseisus korraldab nüüd huvilistele suhtlemisõhtuid. Esimene omataoline oli 2. aprillil kohvikus «Pärl» ja laabus edukalt — tulijaid oli ka väljastpoolt Tallinna.

Järgmine suhtlemisõhtu on 30. aprillil kell 17 Pirita Purjetamiskeskuse Interklubis. Kohvikus «Pärl» aga korraldame taas intiimõhtu (sinna ei mahu just palju inimesi) 7. mail kell 17. Interklubi on meie päralt jälle 28. mail. Nii et valida on ja varakult pealegi. Kui võrd soovijaid jätkub palju, siis tuleb oma vaeva näha, et pilet õigel ajal kätte saada.

Suhtlemisõhtutel räägib literaati Ingvar Luhaäär armastuskultuurist, esinevad Velly Joonas ja Ragnar Kuusk, suhtlema õpetab psühholoogiakandidaat Anti Kidron, tervise-likust tootmisest kõneleb Milvi Kalliver, muusikaterapiast Ines Roolaid, mängib ansambel «Agrofon». Korraldame viktoriine, suhtlemismänge, igal õhtul on Üllatus. Möistagi loetakse meie suhtlemisõhtutel luulet.

Kõigile kolmele õhtule saab pileteid iga päev kino «Pioneer» kassast. Infot saab meie reedestel usaldustelefonil 45 32 05 hommikupoole.

PEETER NOVOD
klubi «Juta» pressisekretär

RSP

- 20.04. kell 16.00
RSP külaliste saabumine kell 19.00
Tutvumisõhtu RSP külaliste ja TPI üliõpilaste vahel
- 21.04. kell 11.00
Tallinna ekskursioon RSP külalistele kell 15.00
Ekskursioon Eesti TV-sse ja «Tallinnfilmis»
RSP külalistele
- 22.04. kell 10.00
TPI tutvustamine RSP külalistele kell 11.30
RSP avamine kell 13.30
Teletutvus TPI ühiselamutega kell 14.00
Üliõpilasfilmifestival
- 23.04. kell 16.00
Heategevuslik üritus vabas õhus Glehni pargis kell 19.00
Näidend ja puhkeõhtu Vene Draamateatris kogu päev
Tutvumine meie elu argipäevaga RSP külalistele
- 24.04. kell 16.00
Vanalinna kappamine kell 19.00
Horre Zeigeri BALL Glehni lossis
- 25.04. kell 10.00
Ekskursioon Lahemaale RSP külalistele kell 19.00
Country-õhtu Glehni lossis kell 19.00
Ansambel «Apelsin» kontsert aulas kell 19.00
Vabariigi kõrgkoolide ühiselamute V korruste kokkutulek
- 26.04. kell 19.00
RSP lõpetamine: SUUR JÄÄPIDU — rahvusvaheline kohtumine jäähokis

KAKS TENNISE-TURNIIRI

● TPI tennisekskursion viis märtsikuus läbi kaks turniiri. 3.—6. märtsini võistlesid TPI Spordihoones Leningradi Riikliku Ülikooli, Leningradi Tehnoloogiainstituudi, Moskva Füüsikalise Tehnoloogia Instituudi, Tartu Riikliku Ülikooli ja TPI kaheksaliikmelised võistkonnad. Esikoha saavutas Leningradi RÜ võistkond 72 punktiga, teine oli TPI — 64 ja kolmas TRÜ — 53 punktiga. Punktid koguti individuaalturniiril saavutatud kohapunktide alusel. Meeste individuaalturniiril oli osavõtjaid 18 ja hästi võistlesid TPI esindajad Marko Moring (1. koht), Andres Opiik (3. koht), Madis Aben (5. koht) ja Raivo Velsberg (6. koht).

Naisüksikmängus oli osavõtjaid 13. Esikoha võitis Jelena Katsetskaja (LRU), teine oli Heli Siliksaar (TRÜ) ja kolmas Marina Piotrovskaja (LRU).

Järgmine võistlus samade võistkondade vahel toimub aprillis Leningradis.

● Üle mitme aasta olid meil külas Riia Polütehnilise Instituudi üliõpilased-tennistid.

TPI võistkond Kadri Randvee, Tiina Tamsar, Marko Moring, Marko Moggom ja Erkki Jaanson võitis Riia PI auto- maatika ja arvutustehnika teaduskonna üliõpilasi tagajärjega 60:0.

VALDUR TOPAASIA

MÄLUMÄNGU

NURGAKE

ÜTÜ 40. JUUBELILE PÜHENDATUD MATEMAATIKARISTSÕNA

1			2	3		4		5		6		7	8
9	10	11			12		13		14		15		
16								17		18			19
	20				21		22			23			24
25		26	27							28			
29			30			31		32				33	
34			35			36	37	38				39	
40				41						43		44	45
	46		47		48	49							
50													

PAREMALE:

- Inglise matemaatik.
- Eeskiri, mis võimaldab pinnal sooritada puutu-vektori rööpülekanne piki antud joont.
- Teatud funktsioon.
- Sõiduk.
- Sarnased tähed.
- Jõejumal INACHOSE tütar Kreeka mütoloogiast.
- Uus, uue (ladina k.).
- Faili lõpp.
- Täisosa.
- Matemaatik Aleksandriast.
- Aminohape.
- Ja... edasi.
- Tähed purjelt.
- Rumeenia—Moldaavia kirjanik (1819—1859).
- Teatud juhuslik jada.
- Osa.
- Nõuande-, lepitus- ja vahekohtuteenus (ingl. k. lüh.).
- Trigonoom. funktsioon.
- Töö ühik.
- Arvu π 43. koht peale koma (käändes).
- Compact disc.
- ...kond — ühikuga kommutatiivne ring, milles pole nullitegureid.
- Hinnang, mida määrava hinnangufunktsiooni kesk- väärtus võrdub hinnatava parameetri tõelise väärtu- sega.

ALLA:

- Saksa bakterioloog, kelle nime kannab reaktsioon süüfilise diagnoosimiseks.
- Paiknema (saksa k.).
- Lõpmatu.
- Mõistus (ladina k.).
- Hüüe.
- Eriala automaatika- teaduskonnas.
- Vask, hapnik.
- Einsteinum.
- 2, 3, 5, 8, 13 ... — need on ... arvud.
- Sekret.
- Pähklite korjamine (ingl. k.).
- Suusataja (ingl. k.).
- Alamsüsteem (käändes).
- Rõngaspind.
- Rõhu mõõtühik.
- Naisenimi.
- (Raha) ei haise (ladina k.).
- Suunatud liikumine.
- Elektromagn. suuruse mõõtühik.
- Väävel, hapnik.
- Keskool Tallinnas.
- Germaanium.
- Argument.
- ...culture — põllumajan- dus (ingl. k.).
- Väija «vektorialne tule- tis».
- Naisenimi.
- Mehed (ingl. k.).
- Sarnased tähed.
- Vanus (käändes).

OLEV KARTAU LS-22

- Nupuga soni. 36. L. Papp. 38. Marie. 39. Araks. 40. Kese. 41. «Dekameron». 44. Koerad. 48. Krt. 50. Ufa. 51. Harakas. 52. Yu. 54. Seol. 60. «Ra». 61. O. 62. Kits. 65. ITI. 66. Pepsi. 68. Pesa. 69. IV. 70. Salsa. 72. Peh- ka. 74. Kesin. 76. Raal. 77. Kivi. 81. ERL. 82. Eal. 83. Tai. 88. Bi. 93. N.

KEVADRISTSÕNA VASTUSED

PAREMALE:

- «Kevade». 7. Piibelet. 16. Ader. 17. Anemoon. 18. Ulas. 19. Sars. 20. LE. 21. Haned. 22. Muri. 23. Esiku. 26. Kim. 27. Pelikan. 29. Vipper. 30. Kaa- ba. 31. Kelk. 33. En. 35. AI. 37. Lamaja. 40. «Kevad». 42. Supp. 43. Karu. 44. «Kevade». 45. I. 46. pp. 47. Anorak. 49. osad. 50. UK. 51. Huy. 53. P. S. 55. WI. 56. Kree. 57. DEFA. 58. Agu. 59. Perestroika. 63. M. 64. Rai. 66. PO. 67. Apis. 71. AP. 73. Nike. 75. Aster. 77. «Kevad». 78. Eeter. 79. Koi. 80. Paiseleht. 84. SSO. 85. A. 86. Nisa. 87. Varsakabi. 89. N. 90. Sinilill. 91. Alai. 92. Inn.

ALLA:

- «Kasevesi». 2. «Edasi». 3. Vesipapp. 4. «Ars». 5. Dal. 6. ENE. 7. Pehik. 8. Imama. 9. 31. «Kevadine». 32. Lad. 34. 26. Krakov. 27. Paju. 28. Eba. Ion. 10. Boe. 11. Endla. 12. Lumi. 13. «Elukevade». 14. Ha- ra. 15. Tsink. 24. KP. 25. Uelen.

KAKS JA POOL TUNDI HIINAS

Tohoh, mis see siis on?! Aga tegelikult nii juhtuski. Kui ma-energeetikamaja kolmanda kor- ruse auditooriumisse astusin, oli kell parajasti osutid nii- seadnud, et sai 23.30. Oodata oli mis-kiit põnevad, sest palju me- siis Hiinast teame. Jalgrattad ja «pilusilmsed inimesed» — see on tihitpeale peaaegu kõik.

Istun toolile ja lähebki lahtii. Ega see päris Hiinas kõik ole- gi, aga palju puudu ka ei jää- niivõrd põnevad suudab A. Paist meid enda jutuga kaasa tõmmata. Tema ise vii- bis Hiinas kuus kuud.

Kuulates juttu, vaadates pil- te ja tutvudes hiinlaste lau- nõude ning tarbeesemetega, muutus kaugel maa veidi lähed- dasemaks.

Sain teada, et hiinlasele olid enne tähtsad kolm pöörlevat ja üks rääkiv asi. Pöörlevateks oli kell, õmblusmasin ja jalgratas, rääkivaks raadio-kraap. Prae- gu, kui aeg edasi läinud, on kõige olulisemateks asjadeks Hiinamaal külmuskapp, pesu- masin ja raadio.

HUVITAV OLI TEADA,
ET...

* ükskõik, mida hiinlane- sööb käigupealt (bussis, jaluta- des), viskab ta selle ülejäägi (näiteks sihvakoored, apelsi- nikoores) maha. Asi on aga selles, et iga kümne minuti ta- gant tuleb ja korjab «keegi» selle prahi ära.

* viin on odavam kui õlu. Teda võib osta lausa ämbri- ga.

* hiinlased arvavad, et ju- malal on taevas oma lossis- 1000 tuba, tema asemikul maa peal aga üks tuba vähem.

* keskmine Hiina järv on üsnagi madal. Umbes 2 m sü- gav, kusjuures üks meeter on muda.

* hiinlastel on väga levinud kinkimiskomme. Eriti meeldib- neile kinkida hobuse kujukesi. Sellise kingituse sai ka A. Paist. Talle kingiti kuueho- buseline komplekt.

* ükskõik kuhu sööma min- nes peavad olema endal «söö- gipulgad» kaasas. Selliseid pul- ki on müügil nii odavaid, kui ka väga kalleid.

* hiinlaste tüüpiliseks rüetu- seks on hele pluus ja hallikat- tooni püksid.

* hiinlane sööb aastas umbes- 5 kg liha ja 7 kg kala.

* Hiina rahaks on joaan, 15 joaani on meie rahas umbes 3 rubla.

* hiinlane ei kanna kunagi kellegi peale viha.

* Hiinas kestab bankett ül- diselt kaks tundi. Viiakas on kohal olla 15 minutit enne ban- keti algust. Banketil pakutakse 15...17 rooga.

* hiinlase põhitoiduks on- roheline tee ja riis.

* toiduks kasutatakse ka paljusid meie jaoks vägagi imelikke loomi, näiteks kasvõi konni.

Niisugune siis ongi tükike Hiinast, kaugel ja peaaegu, et kättesaamatu.

Kohtumise A. Paistiga orga- niseeris paljudele üliõpilastele, eriti aga AV-eriala omadele, tuttav «AVE» selts. Nagu nä- ha, on seltsielu täie hooga käi- ma läinud. Oodata on veel palju huvitavat. Seepärast ÜLIÕPILANE, HEIDA TIHTI PILK STENDILE, KUS RIPU- VAD TEATED. Seal võib olla KUTSE MEIE «AVE» SELTSI ÜRITUSELE. Kes sellest osa võtab ei kahetse. Täienevad teadmised ja suhtlemine.

Niisiis, «AVE» selts ootab seltsilikke ja ka kõiki teisi oma järgnevatel üritustel!

«AVE» seltsi nimel
seltsi pressiaagent AIVAR